

Eğitimde Proje Hazırlamanın Temelleri

Teknik Destek

Dr. Engin BAYRA

2. Baskı

Dr. Engin BAYRA

EĞİTİMDE PROJE HAZIRLAMANIN TEMELLERİ

Teknik Destek

ISBN 978-625-6890-31-2

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2025, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Temmuz 2023, Ankara

2. Baskı: Haziran 2025, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş

Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: yayinevi@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Her türlü desteęi veren aileme,

Dr. Engin BAYRA

Dr. Engin BAYRA, 1975 Sinop doğumludur. İlkokulunu 1981-1985 yılları arasında Ordu Köyü İlk Okulunda, Orta ve Lise Öğrenimini 1986-1993 tarihlerinde arasında Sinop Anadolu Öğretmen Lisesinde, Yüksek Öğrenimini ise 1993-1997 yılları arasında Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği bölümünde tamamladı. Ayrıca Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümünü ile Kamu Yönetimi bölümlerini bitirdi. Ahmet Yesevi Üniversitesi Tarih ve

Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümünde Yüksek Lisansını yaptı. 2020 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Teknolojisi Bilim Dalında Doktorasını tamamladı. 1997 yılında Sinop'ta öğretmenlik hayatına başladı. Sırasıyla değişik tarihlerde Boyabat Mehmet Akif Ersoy Lisesi, Sinop Ticaret Meslek Lisesi, Sinop Anadolu Öğretmen Lisesi ve Sinop Fen Lisesinde İngilizce Öğretmeni olarak görev yaptı. Yönetici olarak Sinop Anadolu Öğretmen Lisesi, Sinop Sarı Saltuk Anadolu Lisesinde Müdür Yardımcılığı ve Prof. Dr. Necmettin Erbakan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde Müdür Başyardımcılığı görevlerinde bulundu. Milli Eğitim Bakanlığında son olarak Sinop İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ar-Ge Biriminde sekiz yıl görev yaptı. Görev süresi boyunca çok sayıda hizmetiçi eğitimde kursiyer ve eğitmen olarak görev aldı. Çeşitli yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası projelerde yürütücü, danışman ve rehber olarak görev aldıktan sonra 2022 yılında Sinop Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisine akademisyen olarak atandı. Halen bu görevi yürütmektedir. Çok sayıda ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde makalesi, çeşitli yayınevlerinde yayımlanmış kitap ve kitap bölümleri bulunmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır.

ORCID No: 0000-0003-4437-1295

ÖN SÖZ

Proje hazırlamak mı istiyorsunuz? Ya da sizden proje hazırlamanız mı isteniyor? Proje döngüsü eğitimlerinden başınız mı döndü? O zaman doğru kitabı seçtiniz. Bu kitap, proje hazırlamaya yeni başlayacak ve projelerinin başarılı olmasını sağlayacak kadar proje yönetimi öğrenmek isteyen herkese hitap etmektedir. Proje yönetimi alanında belki bir dünya otoritesi olmayacaksınız ama projelere başvuru yapılması, projelerin takibi ve sürecin yönetilmesi konularında fikir sahibi olacaksınız. Bu kitap; proje çağrıları, proje hazırlanması, başvuru sistemleriyle ilgili temel konulara odaklansa da herhangi bir türde proje hazırlamak ve yönetmek isteyen herkese yöneliktir. Bu kitabı teknik destek kitabı olarak da adlandırabiliriz. Bu kitapta projelerin yayımlandığı örnek internet sitelerine, bu sitelere nasıl kaydolunacağına, başvuru formlarının doldurulması gibi teknik konulardaki bilgiye ulaşabileceksiniz. Sonraki süreçte çok büyük ve daha karmaşık projeler için muhtemelen birkaç ekstra ve daha kapsamlı kaynaklara ihtiyaç duyacaksınız. Ancak proje hazırlama sürecinin kendi içinde aşamaları bulunmaktadır. Temel ve orta düzeyde proje hazırlama mantığını çözmeden büyük projelere başlamak projelerin hem yapılabilirliğini hem de yönetilebilirliğini zorlaştırmaktadır. Bu da ciddi zaman ve bütçe kaybına dolayısıyla başarısızlığa sebep olmaktadır. Halbuki sahip olduğumuz en önemli ve değerli şey zamandır.

Dr. Engin BAYRA

Yazar

ebayra@sinop.edu.tr

ORCID No: 0000-0003-4437-1295

İÇİNDEKİLER

Dr. Engin BAYRA.....	iv
Ön Söz.....	v
Kısaltmalar	Viii
Tablolar Listesi	X
Şekiller Listesi	xi

1. BÖLÜM GİRİŞ

Proje Nedir, Ne Değildir?	1
Proje Hazırlama Süreci	3
Proje Ekibinin Kurulması	4
Proje Fikrinin Belirlenmesi.....	5
Projenin Planlanması.....	10
Projeye Kaynak Bulunması	12
Proje Faaliyetlerin Uygulanması	13
İzleme ve Değerlendirme	13
Proje Başvuru Formunu Hazırlama	14
Başlık.....	14
Özet	15
İçindekiler	15
Giriş.....	16
Alanyazın Taraması.....	17
Yöntem.....	17
Bulgular	21
Sonuç ve Öneriler.....	21
Zaman Çizelgesi	22
Proje Bütçesi.....	24
Kaynakça	27
Ekler	28
Projelerde Etik.....	28
Etik İlkeler	29
Projelerde Etik Dışı Davranışlar	30
Projelerde Mantıksal Çerçeve	31

2. BÖLÜM PROJE TÜRLERİ

Hibe Projeleri	36
Teknik Destek Projeleri	38

3. BÖLÜM PROJE ÇAĞRILARI

Erasmus+ Projeleri.....	41
Erasmus+ Programı	41
Avrupa Dayanışma Programı	45
Kalkınma Ajansı Projeleri	46
Teknik Destek Programı.....	49
Doğrudan Faaliyet Desteđi	49
Güdümlü Proje Desteđi	50
Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı.....	51
Sınır Ötesi İş Birliği Projeleri	52
Bulgaristan-Türkiye Sınır Ötesi İş Birliği Programı	53
Karadeniz Havzasında Sınır Ötesi İş birliği Programı	54
Akdeniz Havzasında Sınır Ötesi İş Birliği Programı	56
TÜBİTAK Projeleri	57
2204-A Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri	58
2204-B Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri.....	59
2204-C Lise Öğrencileri Kutup Araştırma Projeleri.....	60
2204-D Lise Öğrencileri İklim Değişikliği Araştırma Projeleri.....	61
2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri.....	62
2209-B Üniversite Öğrencileri Sanayiye Yönelik Araştırma Projeleri.....	62
2242-Üniversite Öğrencileri Araştırma Proje Yarışmaları	63
4004-Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları.....	63
4005-Yenilikçi Eğitim Uygulamaları.....	65
4006-TÜBİTAK Bilim Fuarları	65
4007-Bilim Şenlikleri.....	66
4008-Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Kapsayıcı Toplum Uygulamaları	67
UFUK Avrupa Projeleri.....	67
Diğer Projeler Çağrıları	69

4. BÖLÜM

PROJE TAKİP VE BAŞVURU SİSTEMLERİ

Araştırmacı Bilgi Sistemi (ARBİS)	71
Proje Destek Sistemi (PRODES)	71
AB Proje Başvuru Sistemi (EU Login)	72
Webgate Hesabı Oluşturma	72
Kurum Ekleme.....	75
Finansman ve İhaleler (Funding and Tenders) Hesabı Açma.....	80
TURNA Elektronik Proje Yönetim Sistemi.....	90
JEMS (Joint electronic monitoring system)	91

5. BÖLÜM

PROJE BAŞVURU FORMLARI

2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Başvuru Formu	95
Özgün Değer	96
Yöntem	97
Proje Yönetimi	97
Yaygın Etki	98
Bütçe Talep Çizelgesi	98
Belirtmek İstedığınız Diğer Konular	99
Ekler	99
4004-Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları Proje Öneri Formu.....	99
Proje Özeti.....	99
Proje ile İlgili Genel Bilgiler.....	99
Yöntem	100
Projenin Yapılabilirliği.....	101
Projenin Yaygın Etkisi	101
Kurum / Kuruluş ve Proje Ekibi Bilgileri	102
Kalkınma Ajansları Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) Proje Bilgi Formu.....	102
Proje Temel Bilgileri.....	103
Proje Amaçları, Gerekçesi ve Sürdürülebilirliği.....	106
Ekler	108
Kalkınma Ajansları Teknik Destek Başvurusu	108
Teknik Destek Özeti.....	108
Başvuru Sahibi	111
Ortaklar	112
Teknik Destek Ayrıntısı	112
Başvuruyu Kontrol Et / Tamamla	113

Ufuk Avrupa Proje Başvuru Formu	113
Excellence (Üstünlük, Mükemmellik)	115
Impact (Etki)	117
Quality and Efficiency of the Implementation (Uygulamanın Kalitesi ve Etkinliği)	119
Annexes (Ekler)	122
KA210-SCH - Small-Scale Partnerships in School Education (Okul Eğitiminde Küçük Ölçekli Ortaklıklar)	122
Context (Bağlam, İçerik)	122
Priorities and Topics (Öncelikler ve Konular)	122
Project Description (Proje Tanımı)	123
Participating Organisations (Katılımcı Kuruluşlar)	123
Cooperation Arrangements (İş Birliği Düzenlemeleri)	124
Activities (Aktiviteler)	124
Budget Summary (Bütçe Özeti)	125
Impact and Follow-up (Etki ve Takip)	125
Project Summary (Proje Özeti)	126
Annexes (Ekler)	126
Checklist (Kontrol Listesi)	127
Karadeniz Havzasında Sınır Ötesi İşbirliği Programı Başvuru Formu	127
A- Project Identification (Proje Tanımı)	127
A-1 Project Identification (Proje Tanımı)	127
A-2. Project Summary (Proje Özeti)	127
A-3. Project Budget Overview (Proje Bütçesine Genel Bakış)	128
A-4. Project Outputs and Result Overview (Proje Çıktıları ve Sonuçlara Genel Bakış)	128
B- Project Partners (Proje Ortakları)	128
C-Project Description (Proje Tanımı)	128
C-1. Project Overall Objective (Projenin Genel Amacı)	128
C-2. Project Relevance and Context (Proje Alaka Düzeyi ve Bağlamı)	128
C-3. Project Partnership (Proje Ortaklığı)	130
C-4. Project Work Plan (Proje Çalışma Planı)	130
C-5. Project Results (Proje Sonuçları)	131
C-6. Project Time Plan (Proje Zaman Planı)	131
C-7. Project Management & Communication (Proje Yönetimi ve İletişim)	131
C-8. Long-Term Plans (Uzun Vadeli Planlar)	132
D- Project budget (Proje bütçesi)	132
E- Project Lump Sums and Unit Costs (Proje Götürü Tutarları ve Birim Maliyetleri)	132
Kaynakça	135

KISALTMALAR

5N1K	: Ne, Nerede, Ne zaman, Nasıl, Neden, Kim
AB	: Avrupa Birliği
APA	: American Psychological Association (Amerikan Psikoloji Birliği)
ARBİS	: Araştırımcı Bilgi Sistemi
BİLSEM	: Bilim ve Sanat Merkezleri
CV	: Curriculum Vitae (Özgeçmiş)
DFD	: Doğrudan Faaliyet Desteđi
DOI	: Digital Object Identifier (Dijital Nesne Tanımlayıcı)
DPT	: Devlet Planlama Teřkilatı
ENPI	: European Neighborhood and Partnership Instrument (Avrupa Komşuluk ve Ortaklık Aracı)
ERDF	: European Regional Development Fund (Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu)
ESC	: European Solidarity Corps (Avrupa Dayanışma Programı)
IPA	: Instrument for Pre-accession Assistance (Katılım Öncesi Yardım Aracı)
İBBS	: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması
JEMS	: Joint Electronic Monitoring System (Ortak Elektronik İzleme Sistemi)
KA	: Key Action (Ana Eylem)
KAYS	: Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeleri
KUZKA	: Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı
OID	: Organisation ID (Kurum Numarası)
PRODES	: Proje Destek Sistemi
PIC No	: Participant Identification Code (Katılımcı Kimlik Numarası)
PTİ	: Proje Teşvik İkramiyesi
SOGEP	: Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
TDK	: Türk Dil Kurumu

TÜBİTAK : Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu

HU : Ufuk Avrupa

UA : Ulusal Ajans

YZ : Yapay Zeka

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1. Kaynakların Sentezlenmesi	5
Tablo 2. Araştırmaların Sınıflandırılması	18
Tablo 2. Araştırmaların Sınıflandırılması (Devamı).....	19
Tablo 3. Zaman Çizelgesi Örneği	23
Tablo 4. Bütçe Örneği	24
Tablo 5. Kaynakça Oluşturma Kriterleri	27
Tablo 6. Mantıksal Çerçeve Yaklaşımı Aşamaları	32
Tablo 7. Mantıksal Çerçeve Matrisi.....	32
Tablo 8. Proje Türleri	35
Tablo 9. Erasmus + Program Türleri ve KA1 Başvuru Kodları.....	43
Tablo 10. Erasmus + Program Türleri ve KA2 Başvuru Kodları.....	44
Tablo 11. Kurum/Kuruluş Üst Düzey Yetkilileri	64
Tablo 12. Finansman ve İhaleler (Funding and Tenders) Sayfası Çağrılar.....	82

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Proje Hazırlama Aşamaları.....	4
Şekil 2. Problem/Sorun Ağacı Analizi (Kaynak: Tuncay, 2023)	7
Şekil 3. 5-Neden (Whys) Analizi	8
Şekil 4. Balık Kılçığı Diyagramı.....	9
Şekil 5. İş Döküm Ağacı	11
Şekil 6. Gantt Şeması Örneği	12
Şekil 7. 2022 Erasmus+ Programı	42
Şekil 8. Avrupa Dayanışma Programı.....	46
Şekil 9. İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması	48
Şekil 10. Bulgaristan-Türkiye Sınır Ötesi İş birliği Programı	54
Şekil 11. Karadeniz Havzasında Sınır Ötesi İş birliği Programı.....	55
Şekil 12. TÜBİTAK Destek Programları	57
Şekil 13. 2204-A Ana Alanlar	59
Şekil 14. 2204-B Ana Alanlar	60
Şekil 15. 2204-C Ana Alanlar ve Alt Alanlar	61
Şekil 16. 2204-D Ana Alanlar ve Alt Alanlar.....	62
Şekil 17. Ufuk Avrupa Programı Yapısı	68
Şekil 18. Webgate Sistemi Giriş	72
Şekil 19. Webgate Sistemi Kayıt.....	73
Şekil 20. Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programı Sayfası	74
Şekil 21. Kurum Arama	74
Şekil 22. Kurum Ekleme	75
Şekil 23. Kurum Bilgileri	76
Şekil 24. Kurum Adres Bilgileri.....	77
Şekil 25. Kurum İrtibat Kişisi Bilgileri.....	78
Şekil 26. Yetkili Kullanıcıları Ekleme	79
Şekil 27. Finansman ve İhaleler (Funding and Tenders) Sayfası Giriş	80
Şekil 28. Finansman ve İhaleler (Funding and Tenders) Ana Sayfası	81
Şekil 29. Finansman ve İhaleler Arama (Search Funding & Tenders) Menüsü	81
Şekil 30. Proje Çağrısı Arama Sayfası	82
Şekil 31. Ortak Arama	84
Şekil 32. Finansman ve İhaleler Sayfası Kurum Ekleme	85
Şekil 33. Finansman ve İhaleler Sayfası Kurum Bilgileri Girme	85
Şekil 34. Finansman ve İhaleler Sayfasına Kayıtlı Kurumların Listesi	86
Şekil 35. Finansman ve İhaleler Sayfası Kurum Detayı Girme.....	87
Şekil 36. Finansman ve İhaleler Sayfası Kurum Yasal Bilgileri Girme	88
Şekil 37. Finansman ve İhaleler Sayfası Kurum Yetkili Kişi Ekleme	89
Şekil 38. Finansman ve İhaleler Sayfası Kurum Kaydını Tamamlama.....	89

Şekil 39. TURNA Sistemi Giriş.....	90
Şekil 40. Proje Eşleştirme	91
Şekil 41. Kullanıcı Kaydı 1. Aşama.....	92
Şekil 42. Kullanıcı Kaydı 2. Aşama.....	93
Şekil 43. Kullanıcı Kaydı 2. Aşamanın Devamı.....	93
Şekil 44. Jems Sistemi.....	94

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Değişim ve değişimi projelerle yönetme ihtiyacı çalışma ve sosyal ortamlarda önümüze çok sık çıkan bir konudur. Çok eskiye gitmeye gerek yok. Yirmi yıl önce çalışma hayatımızda proje hazırlamanız beklenmezdi hatta istenmezdi. Günlük rutin görevlerimizi yerine getirmeniz yeterli görülürken bu durum artık değişti. Teknolojinin yıkıcı gücü birçok mesleğin yok olmasına sebep olurken yeni mesleklerin ortaya çıkmasına, bazı mesleklerin ise icra edilmesinde değişikliklere yol açmıştır (Cırdı ve Bulu, 2021). Şüphesiz ki bu değişim süreçlerinden en çok etkilenen, eğitim-öğretim olmuştur. Eğitimciler, bilgi kaynağı rolünden danışman olma rolüne geçiş sürecini yaşamaktadır. Bu süreçte proje hazırlama ile öğrencileri sürecin içine dahil ederek örtük öğrenmeyi hayata geçirmemiz giderek önem kazanmaktadır.

1.1. Proje Nedir, Ne Değildir?

Günümüz teknolojisinde bilgiye erişim çok kolaylaştı. Artık bilmenin veya bilgiyi ezberlemenin önemli olmadığı, muhakeme yapabilme ve anahtar yetkinlikler sahibi olmanın daha önemli olduğu bir dönemdeyiz. Öğrenci profilindeki değişikliği ve çağın gereklerini dikkate aldığımızda eğitim-öğretim faaliyetlerinin de değişime uğraması gerektiği açıktır. Bu değişim ilk başta ürkütücü olabilir. Öğretmenlerden bu değişim sürecini projeler hazırlayarak yönlendirmeleri beklenmektedir. Proje hazırlama, bilginin ve tecrübenin birlikte işe koşularak uygulanması olarak kısaca tanımlanabilir. Proje gereksinimlerini karşılayabilmek için yeni becerilerin, araçların ve tekniklerin kullanılması büyük önem arz etmektedir.

Proje hazırlama artık temel bir yetkinlik olarak değerlendirilmektedir. Gerçek atama gerekse görevde yükselme süreçlerinde proje hazırlamış veya yürütmüş olmak avantaj sağlamaktadır. Özgeçmiş hazırlarken proje geçmişi özellikle eklenmektedir. Neredeyse her öğretmenden bir veya daha fazla projeyi hazırlaması beklenmektedir. “Proje” kelimesi günlük hayatımızda çok sık kullandığımız ve tükettiğimiz bir terimdir. Öyleyse, kelime anlamı olarak “*Proje nedir?*” hatta “*Proje ne değildir?*” sorularıyla proje hazırlamaya başlamak doğru olacaktır. Bunların gerçek